

ISSN 2029-8625

GYVENTOJŲ STUDIJOS
2011, Nr. 2

Vilnius

GYVENTOJŲ STUDIJOS – Lietuvoje leidžiamas tęstinis mokslinis leidinys, skirtas skleisti gyventojų struktūrų, demografinės ir socioekonominės raidos tarpusavio ryšių tyrimų rezultatams.

POPULATION RESEARCH – is a series of population related studies published in Lithuania.

Redaktorių kolegija / Editorial Board

Vyriausiasis redaktorius / Editor-in-chief

Vlada Stankūnienė, Demografinių tyrimų institutas, Lietuvos socialinių tyrimų centras, Lietuva / Institute for Demographic Research, Lithuanian Social Research Centre, Lithuania

Atsakingasis redaktorius / Managing editor

Aušra Maslauskaitė, Demografinių tyrimų institutas, Lietuvos socialinių tyrimų centras, Lietuva / Institute for Demographic Research, Lithuanian Social Research Centre, Lithuania

Nariai / Members

Alain Blum, Rusijos, Kaukazo ir Vidurio Europos studijų centras, Nacionalinis demografinių tyrimų institutas, Prancūzija / Centre for Russian, Caucasian and Central-European studies / Ecole des Hautes Etudes en Sciences sociales; Institut National d'Etudes Démographiques, France

Aiva Jasilionienė, Makso Planko demografinių tyrimų institutas, Vokietija / Max Planck Institute for Demographic Research, Germany

Domantas Jasilionis, Makso Planko demografinių tyrimų institutas, Vokietija / Max Planck Institute for Demographic Research, Germany

Juris Krumiņš, Latvijos universitetas, Latvija / Latvian University, Latvia

Romas Lazutka, Vilniaus universitetas, Lietuva / Vilnius University, Lithuania

Vylius Leonavičius, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva / Vytautas Magnus University, Lithuania

Sarmitė Mikulionienė, Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / Mykolas Romeris University, Lithuania

Allan Puur, Estijos gyventojų studijų institutas, Talino universitetas, Estija / Estonian Institute for Population Studies, Tallinn University, Estonia

Redakcijos adresas / Address of editorial board

Demografinių tyrimų institutas, Lietuvos socialinių tyrimų centras
Goštauto 11, 01108 Vilnius, Lietuva
El. paštas / e-mail: ldem@ktl.mii.lt

LIETUVOS SOCIALINIŲ TYRIMŲ CENTRAS

Sigita Kraniauskienė

TAPSMAS SUAUGUSIUOJU:
JAUNIMO SOCIALINĖ BRANDA
LIETUVOJE

Vilnius, 2011

UDK 316.3-053.6(474.5)

Kr46

TAPSMAS SUAUGUSIUOJU: JAUNIMO SOCIALINĖ BRANDA LIETUVOJE

Sigita Kraniauskienė

Recenzentai:

Prof. habil. dr. Arvydas Virgilijus Matulionis – Lietuvos socialinių tyrimų centras

Doc. dr. Sarmitė Mikulionienė – Mykolo Romerio universitetas

Mokslo studija apsvartyta ir rekomenduota publikuoti Lietuvos socialinių tyrimų centro mokslo tarybos 2011 m. gruodžio mėn. 21 d. posėdyje.

Mokslo studija parengta ir publikuota vykdant Lietuvos mokslo tarybos nacionalinės mokslo programos *Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui* projektą *Gimstamumo ir šeimos kitimas, veiksniai, pasekmės ir gimstamumo didėjimo galimybės* - SIN-01/2010.

Viršelio iliustracija – dailininko Rimo Zigmo Bičiūno paveikslas *Ramybė*

Lietuvių kalbos redaktorė Rasa Kriaučionytė

Anglų kalbos redaktorė Maxine L. Pond

ISBN 978-9955-531-34-0
ISSN 2029-8625

© Lietuvos socialinių tyrimų centras, 2011

TURINYS

Ižanga	7
1 skyrius. Pagrindinės jaunimo perėjimo į socialinę brandą tyrimų kryptys.....	9
2 skyrius. Tyrimo duomenys ir metodologija	19
2.1. Tyrimo duomenys	19
2.2. Tyrimo naujumas.....	22
2.3. Tyrimo metodologija	23
3 skyrius. Jaunimo socialinės brandos kalendoriaus kaita:	
XX a. vidurys–XXI a. pirmasis dešimtmetis.....	29
3.1. Dvinaris socialinės brandos kalendorius	30
3.2. Trinaris socialinės brandos kalendorius	32
3.3. Trinario socialinės brandos kalendoriaus kaita:	
brandos statusų dominavimo trukmės pokyčiai	35
4 skyrius. Lyčių socialinės brandos tvarkaraščiai:	
elgesio šablonai ir jų kaita	43
4.1. Moterų socialinės brandos tvarkaraštis ir jo kaita	44
4.2. Vyrų socialinės brandos tvarkaraštis ir jo kaita	51
5 skyrius. Normatyviniai socialinės brandos įvykių sekų konstruktai:	
kaitos kryptys.....	57
5.1. Normatyvinės socialinės brandos įvykių sekos.....	57
5.2. Darbo ir edukacijos vieta jaunimo socialinės brandos kalendoriuje	61
5.3. Socialinės brandos įvykių sinchroniškumas ir jo kaitos kryptys	67

6 skyrius. Perėjimo į socialinę brandą įvykių trajektorijos kohortose:	
įvykių amžiaus kaitos tendencijos	78
6.1. Partnerystės, šeimos formavimo ir pirmojo vaiko susilaukimo amžiaus kaitos dinamika gimimo kohortose	80
6.2. Partnerystės, šeimos formavimas ir pirmojo vaiko susilaukimas: destandartizacijos ženklai	82
6.3. Namų ūkio formavimo pradžios (pirmojo atsiskyrimo nuo tėvų šeimos), edukacijos baigimo ir darbinio debiuto amžiaus kaitos dinamika gimimo kohortose.....	90
6.4. Vyrų edukacinės bei darbinės veiklos debiutas ir atsiskyrimas nuo tėvų šeimos	95
6.5. Moterų edukacinės bei darbinės veiklos debiutas ir atsiskyrimas nuo tėvų šeimos	99
6.6. Edukacijos ir darbinio debiuto įvykiai: standartizacijos ženklai	103
Išvados	110
Summary	114
Literatūra	115
Priedai	118